

УДК 616.61-089.841-05.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВІДКРИТОЇ ПРОСТАТЕКТОМІЇ ТА ТРАНСУРЕТРАЛЬНОЇ РЕЗЕКЦІЇ ПЕРЕДМІХУРОВОЇ ЗАЛОЗИ В ЛІКУВАННІ ЇЇ ДОБРОЯКІСНОЇ ГІПЕРПЛАЗІЇ

Шуляк О.В., Журавчак А.З., Грицина Ю.Р., Зайченко Н.О., Артищук О.М., Строй О.О., Личковський О.Е., Шеремета Р.З., Боржисівський О.А., Петришин Ю.С.

Львівський державний медичний університет ім. Данила Галицького,

Міждорожний центр ендурології Клінічної лікарні Львівської залізниці

Ключові слова: доброякісна гіперплазія передміхурової залози, ендурологічні методи лікування ДГПЗ, відкрита простатектомія.

В останні роки в урологічній практиці значно ширше використовують ендоскопічні методи хірургічного лікування доброякісної гіперплазії (ДГ) передміхурової залози (ПЗ) [1 — 7, 9, 10]. Найчастіше виконують трансуретральну резекцію ПЗ (ТУРП) [1 — 4, 7, 8, 10]. Поряд з цим для хірургічного лікування ДГПЗ застосовують різні методи відкритої простатектомії (ВП) [1, 3, 4].

Метою дослідження було вивчення ефективності ВП та ТУРП залози в лікуванні ДГПЗ. ВП здійснювали пацієнтам за значного збільшення ПЗ та наявності протипоказань до ТУРП.

Матеріали і методи дослідження

Перед втручанням всім пацієнтам проводили стандартне клінічне обстеження. Під загальним знеболюванням виконували операцію: відкриту аденомектомію за Фрейром. Перевагами цього методу вважаємо простоту виконання, мінімальне технічне забезпечення, можливість огляду порожнини сечового міхура, можливість виконання втручання без повної релаксації. Єдиним недоліком цієї методики є відносна складність зупинки кровотечі.

Перед виконанням ТУРП проводили стандартну уретроцистоскопію. Під спинномозковою анестезією пацієнтам вводили резектоскоп в сечовий міхур. Процедуру виконували при постійному введенні промивної рідини. Здійснювали резекцію спочатку середньої частки від перешийка до сім'яного горбка, далі — бічних часток від перешийка до сім'яного горбка, послідовними рухами йдучи спочатку проти годинникової стрілки від 11 до 7 год за циферблатом, потім за годинниковою стрілкою від 1 до 5 год, поки не видалили необхідного об'єму ПЗ. Підрівнюючими рухами завершували резекцію з метою досягнути бажаного розміру і форми порожнини. Резекцію проводили до перехресних волокон капсули ПЗ. Наприкінці операції вводили постій-

ний уретральний катетер 20–22 Ch, балон якого роздували залежно від об'єму та форми післяопераційної порожнини. При необхідності здійснювали тракцію та іригацію катетера сечового міхура ізотонічним розчином натрію хлориду.

ТУРП виконано у 968 пацієнтів з ДГПЗ. У середньому віком ($66,84 \pm 4,48$) р. Об'єм ПЗ становив у середньому ($66,9 \pm 7,3$) см³. Хірургічне втручання проводили з застосуванням резектоскопа Wolf і Storz. Електродіатермію здійснювали в операційному режимі.

Результати ВП проаналізовану у 846 пацієнтів з ДГПЗ віком у середньому ($65,39 \pm 6,26$) року. Об'єм ПЗ становив у середньому ($89,6 \pm 7,3$) см³.

Ефект хірургічного лікування оцінювали через 1, 4, 12 тиж та 12 міс після операції. Критерії ефективності: 1) максимальна об'ємна швидкість потоку сечі (Q max); 2) кількість залишкової сечі (КЗС); 3) тривалість операції; 4) тривалість післяопераційної катетеризації; 5) гематокрит; 6) суб'єктивний стан хворого за шкалою IPSS; 7) частота інтра- та післяопераційних ускладнень.

Результати та їх обговорення

1) Q max

ТУРП до операції — ($7,59 \pm 3,12$) мл/с; через 1 міс — ($19,25 \pm 4,31$) мл/с; через 3 міс — ($23,49 \pm 3,25$) мл/с ($P < 0,01$); через 12 міс — ($22,93 \pm 3,18$) мл/с ($P < 0,01$). Гостра затримка сечі виникла у 163 хворих, їм уродинамічне дослідження не проводили.

ВП до операції — ($8,06 \pm 2,96$) мл/с; через 1 міс — ($18,96 \pm 3,44$) мл/с; через 3 міс — ($23,72 \pm 2,86$) мл/с ($P < 0,01$); через 12 міс — ($20,56 \pm 3,41$) мл/с ($P < 0,01$). Гостра затримка сечі виявлена у 209 хворих, їм уродинамічне дослідження не проводили.

2) КЗС

ТУРП до операції — ($75,31 \pm 19,49$) мл; через 1 міс — ($38,23 \pm 13,81$) мл; через 3 міс — ($30,49 \pm 14,22$) мл; через 12 міс — ($33,16 \pm 17,43$) мл.

ВП до операції — (93,67±27,85) мл; через 1 міс — (42,11±18,44) мл; через 3 міс — (34,94±16,56) мл; через 12 міс — (26,83±15,18) мл.

3) Тривалість операції

ТУРП — у середньому 44,3 хв,

ВП — 53,8 хв

4) Тривалість післяопераційної катетеризації становила у середньому:

ТУРП — (46,7±7,2) год,

ВП — (127,3±11,7) год. В усіх пацієнтів сечовиділення було самостійне.

5) Гематокрит

ТУРП до операції — (44,27±3,41) мл/дл; через 24 год — (40,95±4,7) мл/дл;

ВП до операції (44,27±3,41) мл/дл; через 24 год — (39,25±4,9) мл/дл.

6) Стан хворого за шкалою IPSS

ТУРП до операції — (21,72±3,85) бала; через 1 міс — (8,53±2,17) бала; через 3 міс — (5,52±2,46) бала (P<0,01); через 12 міс — (5,87±2,92) бала (P<0,01).

ВП до операції — (22,83±4,61) бала; через 1 міс — (9,22±2,46) бала; через 3 міс — (6,63±2,17) бала (P<0,01); через 12 міс — (6,26±3,54) бала (P<0,01).

7) Ускладнення.

Після виконання ТУРП гематурію помірної інтенсивності спостерігали у 275 (28,5%) пацієнтів, з них 22 (2,3%) — була необхідна гемотрансфузія. Шість хворих померли внаслідок тромбоемболії легеневої артерії летальність становила 0,6%. ТУР-синдром спостерігали у 6 (0,6%) пацієнтів. Виконання повторної операції було необхідне 22 (2,3%)

пацієнтам в строк до одного року.

Нетримання сечі відзначено у 23 (2,4%) пацієнтів, мимовільне сечовипускання — у 69 (7,2%). Стриктур сечівника виникла через 3 міс у 6 (0,6%) пацієнтів, через 12 міс — у 7 (0,7%); склероз шийки сечового міхура — відповідно у 12 (1,2%) та 6 (0,6%).

Гострий орхоепідидиміт спостерігали у 9 (0,9%) пацієнтів, ретроградну еякуляцію — у 599 (61,9%).

Після виконання ВП гематурію помірної інтенсивності спостерігали у 456 (53,9%) пацієнтів, з них 22 (2,6%) — була необхідна гемотрансфузія. У 3 з цих хворих виконана повторна операція з приводу тампонади сечового міхура згустками крові. Помер 21 (2,48%) пацієнт даної групи, 10 (1,2%) — внаслідок тромбоемболії легеневої артерії. Повторна операція виконана в 11 (1,3%) хворих протягом 1 року.

У 6 (0,7%) пацієнтів виникла шлунково-кишкова кровотеча. Гострий тромбофлебіт вен нижніх кінцівок відзначено в 11 (1,2%) пацієнтів, інфекційно-запальні захворювання — у 93 (11%), уросепсис — у 9 (1%), гострий орхоепідидиміт — у 33 (4%), нагноєння операційної рани — в 11 (1,2%).

Стриктур сечівника виникла через 3 міс у 3 (0,35%) пацієнтів, через 12 міс — ще у 4 (0,47%); склероз шийки сечового міхура у 6 пацієнтів (0,7%).

Нетримання сечі спостерігали у 9 (1%) пацієнтів, мимовільне сечовипускання — у 102 (11,9%).

Отже ТУРП є найбільш ефективним методом лікування — ДГПЗ. ВП — ефективний метод лікування лише за великих розмірів ПЗ та неможливості здійснення ТУРП з різних причин.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Руководство по урологии* / Под. ред. Н.А.Лопаткина. — М.: Медицина, 1998. — 672 с.

2. *Delaere K.P.J., Debruyne F.M.J., Moonen W.A.* Extended bladder neck incision for outflow obstruction in male patients // *Brit. J. Urol.* — 1983. — V. 55. — P. 225 — 228.

3. *Holtgrewe H., Mebust W., Dowd J., et. al.* Transurethral prostatectomy: practice aspects of the dominant operation in american urology. // *J.Urol.* — 1989. — V. 141. — P. 248 — 253.

4. *Internationale Consultations on BPH.Proceedings.* / Ed. A.T.K. Cockett. — Paris, 1991.

5. *Kabalin J.* Laser prostatectomy performed with a right angle firing neodymium: YAG laser fiber at 40 watts power setting // *J.Urol.* — 1993. — V.150. — P. 95 — 99.

6. *Kaplan S.* Transurethral electrovaporization of the prosta-

te: a novel method for treating men with benign prostatic hyperplasia // *J.Urol.* — 1995. -V. 45. — P. 566 -572.

7. *Kelly M.J., Roscamp D., Leach G.E.* Transurethral incision of the prostate: a preoperative and postoperative analysis of symptoms and urodynamic findings. // *J Urol* 1989. - V. 142. — P. 1507 — 1509.

8. *Narayan P., Fournier G., Indudhara R., et. el.* Transurethral evaporation of the prostate (TUEP) with Nd:YAG laser using a contact free beam technique: results in 61 patients with benign prostatic hyperplasia. // *Urology.* — 1994. — V. 43.- P. 813—820.

9. *Orandi A.* Urological endoscopic surgery under local anesthesia; a cost reducing idia // *J. Urol.* — 1984. — V. 132. — P. 1146—1147.

10. *Soonawalla P.F., Pardani D.S.* Transurethral incision — versus transurethral resection of the prostate // *Brit. J. Urol.* — 1992.- V. 70. — P. 174 — 177.

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ОТКРЫТОЙ И ТРАНСУРЕТРАЛЬНОЙ РЕЗЕКЦИИ ПРЕДСТАТЕЛЬНОЙ ЖЕЛЕЗЫ В ЛЕЧЕНИИ ЕЕ ДОБРОКАЧЕСТВЕННОЙ ГИПЕРПЛАЗИИ

Шуляк А.В., Журавчак А.З., Грицина Ю.Р., Зайченко Н.А., Артышук О.М., Строй О.О., Лычковский О.Э., Шеремета Р.З., Боржиевский А.А., Петришин Ю.С.

Трансуретральная резекция предстательной железы — наиболее эффективный метод лечения ее доброкачественной гиперплазии в связи с простотой выполнения, высокой эффективностью вмешательства, минимальной частотой интраоперационных и послеоперационных осложнений. Открытая простатэктомия — эффективный метод хирургического лечения доброкачественной гиперплазии предстательной железы при ее больших размерах и невозможности выполнения трансуретральной резекции.

COMPARATIVE ANALYSIS OF OPEN PROSTATECTOMY AND TRANSURETHRAL PROSTATE RESECTION IN ITS BENIGN HYPERPLASIA

Shulyak A.V., Zhuravtchak A.Z., Grytsyna Yu.R., Zaychenko N.A., Artyschuk O.M., Stroy O.O., Lychkovsky O.E., Sheremeta R.Z., Borzhyevsky A.A., Petryshyn Yu.S.

Transurethral resection of prostate remains the most effective method of treatment its benign hyperplasia simple and high effective operational technique, minimal intra- and postoperational complications. Open prostatectomy remains the effective method in surgical treatment of benign prostatic hyperplasia in patients with great sizes of prostate and impossibility of transurethral resection performing.